

NOTITIE AANGEPAST SPORTEN

Betreft: Uitwerking 'inclusief sporten' van Actieplan Sport en Bewegen

Datum: 30-01-2020

Zwolle

1. INLEIDING

De gemeente Zwolle streeft naar een sociale en inclusieve samenleving, waarin iedereen kan meedoen. Dit geldt ook voor inwoners met een beperking die willen sporten en bewegen. In het Actieplan Sport en Bewegen wordt inclusief sporten dan ook als uitgangspunt gehanteerd. Uit verschillende nationale en provinciale onderzoeken blijkt echter dat mensen met beperking minder sporten en bewegen dan mensen zonder beperkingen.

Wat	Met een beperking	Zonder beperking
Sportdeelname volwassenen Zwolle ¹	40%	57%
Lidmaatschap volwassenen Zwolle ¹	23%	36%
Sportdeelname kinderen Zwolle ²	49%	77%

Het aangepast sporten organiseert zich niet vanzelf. Als een iemand met een beperking wil sporten, zijn er meestal extra belemmeringen. Zo is het sportaanbod voor mensen met een beperking kleiner (dan voor mensen zonder een beperking), is vervoer vaak een uitdaging, heb je te maken met de toegankelijkheid van een accommodatie, zijn er deskundige trainers nodig en/of heb je aangepast sportmateriaal nodig. Ook het organiseren van het aangepast sporten vraagt meer aandacht dan het reguliere sportaanbod. Zo gaat de instroom van nieuwe leden vaak niet vanzelf; zijn er vaak meer (/veel) vrijwilligers nodig; moeten deze vrijwilligers affiniteit en/of kennis hebben van de doelgroep en zijn er vaak extra kosten (kleinere sportgroepen, extra materialen etc.), terwijl een deel van de sporters afhankelijk is van een uitkering (zoals Wajong). Om dit alles in goede banen te leiden is een centrale aanspreekpunt van belang en te ondersteunen bij vragen als *Is er ruimte voor een nieuwe tak van sport? Bij welke sportaanbieder kan het worden ondergebracht? Hoe gaan we nieuwe leden en vrijwilligers werven?* etc.

De gemeente Zwolle investeert daarom actief in het aangepast sporten. In 2010 is de nota "Zwolle sport onbeperkt 2010-2013" opgesteld. Belangrijk onderdeel: de aanstelling van een consultant aangepast sporten, met als taken het versterken van de sportinfrastructuur, het verbeteren en coördineren van de lokale/regionale samenwerking en het wegnemen van barrières. Deze functie wordt sinds 2011 door SportService Zwolle (uitvoerder gemeentelijke beleid) ingevuld. Daarnaast investeert de gemeente middels twee subsidieregelingen in het aangepast sporten (zie H.2). Enkele opbrengsten van de afgelopen jaren:

Nieuwe sportgroepen		Sportadviesgesprekken
<i>darten, kickboksen, handbike, (rolstoel)tennis, rolstoelbasketbal</i>		<i>gem. 50 per jaar</i>
Structurele inhoudelijke overleggen	Verenigingsondersteuning	
<i>o.a. voetbal, tennis, vakdocenten LO, Revalidatiecentrum/Special Heroes/SSZ</i>	<i>o.a. diverse scholingen, inzet stagiaires, aanschrijven fondsen, hulp bij zoeken nieuwe trainers/vrijwilligers</i>	
Organisatie diverse evenementen		Sportkennismaking jeugd
<i>Kemerink Event (35 kinderen lichamelijke beperking), Multisportdag (25 pers. visuele beperking), Frion sportdag (350 deelnemers) etc.</i>		<i>(2018: 1.100 leerlingen)</i>

¹ Fit en Gezond in Overijssel. Provinciale resultaten sport en bewegen uit de Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2016 van Sportservice Overijssel, GGD Twente en GGD IJsselland. Het betreft de cijfers voor de gemeente Zwolle.

² Vergelijking cijfers monitoringcijfers project Special Heroes en Jeugdsportmonitor Sport, Bewegen Leefstijl van Sportservice Overijssel – cijfers voor de gemeente Zwolle.

De komende jaren wil de gemeente vooral inzetten op de doorontwikkeling van de ondersteuning van het aangepast sporten. Wat is nodig om het bereik van de doelgroep te vergroten en drempels te verlagen? In deze notitie worden de pijlers en speerpunten hiervoor vastgesteld. De notitie is een uitwerking van het onderdeel 'inclusief sporten' van het Actieplan Sport en Bewegen.

Bijdrage sociale basis

Met het ondersteunen van het aangepast wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het versterken van een sociale en inclusieve samenleving. Het Steunpunt Aangepast Sporten vervult een verbindende rol binnen het aangepast sporten in Zwolle, zodat zoveel mogelijk mensen met een beperking mee kunnen doen en integraal en inclusief sporten mogelijk wordt gemaakt. Het matchen van vraag (van de inwoners) en aanbod (van de sport- en zorgaanbieders) is een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden.

In het kader van de beweging naar voren (hervormingsagenda³) speelt het Steunpunt Aangepast Sporten een belangrijke rol om deze doelgroep toe te leiden naar bestaand aanbod in het voorveld, waardoor zwaardere individuele zorg en maatwerk kan worden voorkomen. Indien blijkt dat er geen passend aanbod beschikbaar is, dan is het de rol van het steunpunt om te bezien of een passend aanbod tot stand kan komen en daarbij zo nodig te ondersteunen. Qua sport- en beweegaanbod en ondersteuning geldt 'normaal wat normaal kan, speciaal wat speciaal moet'.

Het Steunpunt Aangepast Sporten vervult daarmee een sleutel rol in het gezond en actief houden van mensen met een beperking en een gezond en divers (aangepast) sport- en beweegaanbod. Door te investeren in een goede basisinfrastructuur kunnen mensen met een beperking meedoen aan de maatschappij en zich verder ontwikkelen en ontplooiën.

Totstandkoming

De inhoud is tot stand gekomen, naar aanleiding van gesprekken met de consultant aangepast sporten, vijf sportverenigingen voor aangepast sporten (verslag zie bijlage 2), de regionale projectleider van Stichting Special Heroes en de projectleider van Toegankelijk Zwolle. De participatieraad is geïnformeerd over het opstellen van de notitie. Tot slot is er een verbinding gelegd met het Lokaal Sportakkoord, waar inclusief sporten één van de thema's is. Input van de eerste bijeenkomst is verwerkt in deze notitie. Uitkomsten van vervolg bijeenkomsten kunnen eventueel worden toegevoegd aan het jaarlijks op te stellen uitvoeringsplan.

Indicatie van het aantal mensen met een beperking

Nederland telt in 2017 ruim 1,2 miljoen Nederlanders in de leeftijd van 12 tot 75 jaar met een matige of ernstige lichamelijke beperking. Naar schatting hebben 142.000 mensen een verstandelijke beperking, waarvan ongeveer 68.000 mensen een matige of ernstige beperking heeft. Naar schatting heeft 3.5 % van de kinderen en jongeren tot 18 jaar een beperking. Een gedeelte hiervan maakt gebruik van het speciaal onderwijs. In 2018 waren dit ruim 68.400 kinderen en jongeren. In z'n totaliteit kunnen we ervan uitgaan dat ongeveer 1 op de 10 Nederlanders een matige of ernstige beperking heeft. Daarnaast is een grote groep mensen (ong. 3,6 miljoen Nederlanders) in mindere mate beperkt.⁴

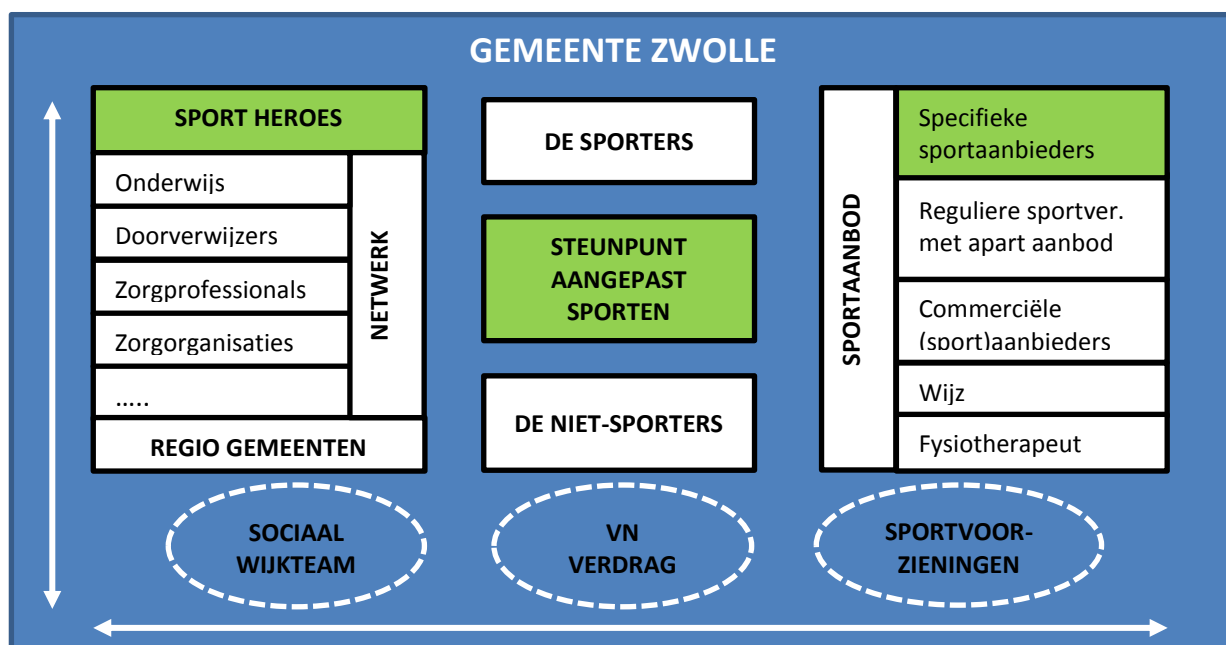
Buurt-voor-Buurt 2018: 23% v/d Zwolse inwoners heeft 1 of meerdere langdurige ziekte, (chronische) aandoening of beperking. 66% heeft een chronische ziekte en 31% een lichamelijke beperking. Andersoortige beperkingen komen beduidend minder voor.

³ Meer informatie over de hervormingsagenda zie pagina 5.

⁴ Het exacte aantal mensen met een beperking is lastig vast te stellen. Dat komt o.a. door de verschillende definities en er is geen centrale registratie van mensen met een beperking. De cijfers zijn schattingen. Bron: allesoversport.nl.

2. ZWOLSE SPORTINFRASTRUCTUUR AANGEPAST SPORTEN

Mensen met een beperking hebben in Zwolle een ruime keuze om in beweging te komen. Zo zijn er 32 verschillende sport- en beweegaanbieders, die samen 75 activiteiten aanbieden. Diverse organisaties zijn betrokken bij de organisatie en ondersteuning van het aangepast sporten in Zwolle.

Het Steunpunt Aangepast Sporten (o.a. functies consulent en sportcoach aangepast sporten) wordt ingevuld door SSZ. Zij vervullen daarmee de taak van het centraal (aanspreek)punt.

Het sportaanbod wordt door verschillende soort sport- en beweegaanbieders verzorgd:

- Sportaanbieders speciaal voor mensen met een beperking (specifieke sportaanbieders)
- (Reguliere) sportverenigingen met aanbod voor doelgroep
- Andersoortige aanbieders, zoals commerciële partijen (fysio, zwembad, fitness etc.) en Wijz

In Zwolle zijn er vijf specifieke sportaanbieders voor aangepast sporten⁵, waar wekelijks ongeveer 800 sporters actief zijn. Zij hebben ook een regionale functie. 1/3 van de leden komt uit een gemeente in de regio. Steeds meer reguliere sportaanbieders staan ook open voor de doelgroep, daardoor is het aanbod in Zwolle de afgelopen jaren uitgebreid.

Het netwerk is een belangrijke schakel voor het bereiken, informeren en stimuleren van de doelgroep. Zo verwijzen bijvoorbeeld revalidatieartsen cliënten door naar (aangepaste) sportverenigingen, zijn er zorgprofessionals die vrijwilligers van sportverenigingen trainen bij het omgaan met speciale doelgroepen, huisartsen die tijdens de consulten aandacht besteden aan sporten/bewegen en speciaal onderwijs scholen die meedoen aan sportkennismakingslessen.

De gemeente vervult zowel direct als indirect een rol ten aanzien van aangepast sporten. Zo subsidieert de gemeente een drie initiatieven/onderdelen:

- Steunpunt Aangepast Sporten (uitvoering SSZ)
- Sport Heroes (uitvoering St. Special Heroes NL) – zie bijlage 1
- Specifieke sportaanbieders voor aangepast sporten – zie bijlage 3

Via onder andere het Sociale Wijkteams (contact doelgroep en als doorverwijzer), het VN Verdrag Handicap (inclusieve samenleving, ook op het gebied van sport en bewegen) en de Wmo maatwerk voorziening (aanvraag voorzieningen, waaronder o.a. een sportrolstoel) investeert de gemeente ook indirect in het aangepast sporten.

⁵ De 5 specifieke sportverenigingen voor aangepast sporten zijn: ReVAS de Peperbus, St. Kids, 't Hoefijzer, VG Sport Zwolle, WRZV De Boog

3. TRENDS, ONTWIKKELINGEN EN ERVARINGEN

De trends, ontwikkelingen en ervaringen zijn afkomstig uit landelijke onderzoeken, ervaringen van het Steunpunt Aangepast Sporten, gesprekken met sportaanbieders en een regionaal onderzoek onder de doelgroep, uitgevoerd in het voorjaar van 2019⁶. Er wordt afgesloten met lokale ontwikkelingen, die van invloed zijn op en/of een relatie hebben met het aangepast sporten.

De trends, ontwikkelingen en ervaringen vormen de basis voor de verdere uitwerking van de notitie.

M.b.t. de sporter

- **Sport- en beweegdeelname blijft achter** (zie H.1)
Redenen die samenhangen met de lagere sport- en beweegdeelname⁷:
 - Achtergrondkenmerken (helft heeft lagere opleiding + doelgroep is doorgaans ouder)
 - Wennen kost tijd (meeste beperkingen door ongevallen/ziekten. Wennen kost tijd. Sport en bewegen niet altijd prioriteit. Plus acceptatie dat aangepast sporten passende aanbod is)
 - Energiehuishouding (daardoor soms alleen op specifieke dagdelen mogelijk, dichtbij huis etc. Wat binnen het bestaande sportaanbod niet altijd mogelijk is)
 - Opties voor sporten zijn soms beperkt (sportwens soms anders, dan beschikbare aanbod)
 - Onvoldoende begeleiding beschikbaar (vanuit zorgkant)
- **Lidmaatschapskosten vaak problematisch**
 - Regionaal onderzoek: 23% van de sporters en 27% van de niet-sporters vindt de contributie te duur.
 - Bevestiging tijdens gesprekken met de specifieke sportaanbieders voor aangepast sporten⁸: een deel van de leden kan contributie niet betalen (vaak leden met een Wajong uitkering).
 - Buurt-voor-Buurt 2018: aandeel met laag inkomen onder inwoners met een beperking is 2x zo groot en opzichte van inwoners zonder een beperking (44% t.o.v. 22%).
- **Individuele sporten populair**
 - Meest beoefende sporten (regionaal onderzoek): fietsen, zwemmen, individueel fitness.
 - Top 3 sporten van de niet-sporters: zwemmen, individueel fitness en hydrotherapie.
- **Drempels wegnemen om (vaker) te sporten**
Redenen die helpen om (vaker) te gaan sporten (regionaal onderzoek):
 - (deskundige) hulp bij zoeken van een geschikte activiteit (29%)
 - Korting op kosten sportieve activiteit (28%)
 - Activiteit aangepast aan de beperking/aandoening (27%)
 - Sportstimuleringsproject – kennismaking met verschillende activiteiten (27,7%)

M.b.t. het sportaanbod

- **Organisatorische integratie**
De afgelopen jaren zijn op landelijk niveau bijna alle takken van sport voor mensen met een beperking overgedragen aan de 'reguliere' sportbonden. Zo maakt bijv. het g-voetbal onderdeel uit van de KNVB. Ook in Zwolle wordt organisatorische integratie nagestreefd.
- **Vrijwilligers tekort**
Sportverenigingen hebben steeds meer moeite om voldoende vrijwilligers te vinden. Dat geldt ook voor het aangepast sporten, waarvoor veelal ook nog extra vrijwilligers nodig zijn. De specifieke sportverenigingen voor aangepast sporten hebben dit tijdens de gesprekken (zie

⁶ M. Nieuwenhuis-Leijenhorst, L. Bosch, E. Boers (april 2019). *Aangepast Sporten in de regio IJsselland. Onderzoek naar sport- en ondersteuningswensen van mensen met een beperking en speerpunten voor professionals in de regio IJsselland*. Kennispraktijk, Ede.

⁷ Twee bronnen: sportadviesgesprekken Steunpunt Aangepast sporten + van den Dool, R. en van Lindert, C. (2018). *Ontwikkeling sport voor mensen met een beperking*. Utrecht, Mulier Instituut.

⁸ In het voorjaar van 2019 is met de vijf specifieke sportaanbieders voor aangepast sporten gesproken over de vitaliteit van de organisaties en de subsidieregeling. Zie bijlage 2 voor meer informatie.

bijlage 3) ook aangekaart. Ze ondervinden vooral problemen met het vinden van voldoende capabele bestuursleden.

M.b.t. de ondersteuning

- **Regionale samenwerking**

- Het gemeentelijk niveau is vaak te klein om te komen tot een volwaardig aanbod voor aangepast sporten. Voor een passend aanbod moeten mensen met een beperking vaak langer zoeken en soms ook over gemeentegrenzen heen kijken. Door regionaal samen te werken, wordt de kennis gebundeld en versnippering van geld en menskracht voorkomen. Een regionale bundeling van initiatieven is een pré om de kwantiteit en kwaliteit van het aangepast sporten te verbeteren en waarborgen.
- In Overijssel zijn vier regiocoaches aangepast sporten actief. De regiocoach IJsselland is actief voor de gemeenten Zwolle, Kampen en Raalte. De gemeenten Staphorst, Steenwijkerland en Zwartewaterland maken op incidentele basis (tegen betaling) ook gebruik van de ondersteuningsmogelijkheden van de regiocoach.
- De functie van de regiocoach aangepast sporten voor de regio IJsselland wordt uitgevoerd door de consultant aangepast sporten van de gemeente Zwolle.

- **Integrale samenwerking**

- Aangepast sporten is belangrijk middel voor verschillende (gemeentelijke) beleidsthema's.
- Samenwerking met andere beleidsterreinen is momenteel vaak op incidentele basis. Het is wenselijk om de samenwerking te verstevigen, om daarmee de sport- en beweegparticipatie van mensen met een beperking te verhogen en/of het aanbod te versterken (zie bijlage 2).

M.b.t. lokale ontwikkelingen

- **Hervormingsagenda**

Binnen het sociaal domein heeft de afgelopen jaren een transitie plaatsgevonden. Taken op het gebied van zorg, participatie & zelfredzaamheid, werk en jeugdhulp zijn per 2015 overgeheveld naar de gemeenten. Deze transitie kost tijd en staat onder financiële druk. De middelen die het Rijk beschikbaar stelt zijn ontoereikend om aan de (groeierende) vraag naar zorg en jeugdhulp te voldoen. De gemeente Zwolle zet daarom in op een hervormingsagenda, zodat op de langere termijn Zwolle een sociale en inclusieve stad kan blijven en zorg kan blijven bieden aan inwoners die dit nodig hebben. In de hervormingsagenda is een sterke sociale basis (het zgn. voorveld) één van aanknopingspunten (spoor 1). Onder het voorveld worden alle activiteiten, vrijwilligers, voorzieningen, onderwijs, (welzijns)organisaties, stichtingen en netwerken in de buurt/wijk of stad verstaan die helpen bij het welzijn van inwoners. De ondersteuning van het aangepast sporten maakt onderdeel uit van het faciliteren van deze sociale basis.

- **Financiën**

Zwolle investeert bijna € 276 miljoen in het sociaal domein, maar de betaalbaarheid van het stelsel staat onder druk. Met de hervormingsagenda wil de gemeente Zwolle toewerken naar een systeem dat op de lange termijn financieel houdbaar is. De gemeente moet daarvoor de komende jaren besparen op de uitgaven in het sociaal domein.

Wanneer inwoners voor het sporten een aangepast hulpmiddel nodig hebben, kunnen zij hiervoor via de Wmo een vergoeding ontvangen. Het stimuleren van het aangepast sporten, kan leiden tot een hoger beroep op deze vergoeding. Dit terwijl er juist op de hulpmiddelen voor de komende jaren een besparing is ingeboekt. Hierdoor bestaat de kans op een financieel risico op de hulpmiddelen Wmo.

4. VISIE EN STRATEGIE

Visie

De gemeente streeft naar een sociale en inclusieve stad⁹, waarin iedereen naar eigen wens en vermogen kan meedoen¹⁰. Het aangepast sporten is een belangrijk instrument om mensen met een beperking aandoening mee te laten doen aan de samenleving. Om “inclusief sporten en bewegen” mogelijk te maken investeert de gemeente Zwolle in een passend sport- en beweegaanbod, middels drie subsidie regelingen.

De afgelopen 10 jaar is een boost gegeven aan het aangepast sporten in Zwolle. Mede door de aanstelling van de consultant aangepast sporten is een goede basis infrastructuur gecreëerd, met diverse samenwerkingen, ondersteuningsmogelijkheden en een groei van het aanbod. Vanwege deze solide basis is er ruimte om de komende jaren vooral in te zetten op de doorontwikkeling van het aangepast sporten in Zwolle, door bijvoorbeeld extra in te zetten op de belemmeringen om in beweging te komen en het vrijwilligerstekort bij de sportaanbieders.

De ambitie voor de komende jaren is: *“De Gemeente Zwolle stimuleert de sportdeelname van mensen met een beperking en draagt bij aan een laagdrempelig sport- en beweeginfrastructuur voor het aangepast sporten.”*

Strategie

Om zoveel mogelijk mensen met een beperking in beweging te brengen en/of houden wordt ingezet op vier pijlers, die met elkaar samenhangen en (soms) onderling overlappen:

1. Sportstimulering
2. Sportinfrastructuur
3. Netwerkontwikkeling
4. PR en communicatie

De pijlers komen overeen met pijlers van de nota ‘Zwolle sport onbeperkt’. Deze thema’s vormen nog steeds de basis voor de ondersteuning van het aangepast sporten. De accenten (speerpunten) binnen deze pijlers zijn gebaseerd op de actuele trends, ontwikkelingen en ervaringen van de betrokkenen uit Zwolle (zie H.5). Het Steunpunt Aangepast Sporten stelt jaarlijks een uitvoeringsplan op, waarin de pijlers en speerpunten worden geconcretiseerd.

Definitie doelgroep

Het aangepast sporten in Zwolle richt zich op mensen met:

- Een verstandelijke beperking
- Een fysieke/ lichamelijke beperking
- Een chronische aandoening (bijv. hart- en vaatziekten, astma, diabetes etc.)
- Kinderen en jongeren met een motorische of bewegingsachterstand
- Kinderen en jongeren met gedragsproblemen

Uitgangspunten

Uitgangspunten bij de uitvoering van het aangepast sportbeleid:

- Normaal wat normaal kan, speciaal wat speciaal moet (*organisatorische integratie*)
- Integrale benadering (*samenwerking andere beleidsterreinen/afdelingen*)
- Data gedreven werken (*gebruik lokale data, plus bijhouden aantallen*)

⁹ Coalitie akkoord 2018-2022 > Sociale ontwikkeling van de stad

¹⁰ Plan van Aanpak Toegankelijkheid Zwolle “Niet praten, maar doen” (september 2018)

5. AANPAK

Per pijler zijn speerpunten vastgesteld n.a.v. trends, ontwikkelingen en (lokale) ervaringen (zie H.2). De pijlers en speerpunten vormen de basis voor de uitvoering van het aangepast sportbeleid.

PIJLER 1: SPORTSTIMULERING

Sport en bewegen leeft in Zwolle. De sportparticipatie is hoog, er zijn veel sterke verenigingen en veel inwoners zijn lid van één of meerdere verenigingen. De sport- en beweegcijfers voor mensen met een beperking blijven echter nog achter. Middels sportstimuleringsactiviteiten kan de doelgroep kennis maken met de diverse sport- en beweegmogelijkheden in Zwolle.

Speerpunt 1 is het verlagen van drempels, die (potentiële) sporters ervaren om in beweging te komen/ blijven. Voor iemand met een (lichamelijke) beperking geldt vaak niet alleen de vraag 'Waar kan ik sporten?' maar ook 'Kan ik wel sporten?'. De drempels om in beweging te komen variëren per persoon. Tijdens de sportadviesgesprekken is dit een belangrijk onderwerp. Samen wordt besproken welke mogelijkheden er zijn en wat de beste/leukste sport- of beweegoptie is. De sportadviesgesprekken worden ook gebruikt om veel voorkomende drempels/trends te signaleren.

Het tweede speerpunt (1.2) is de organisatie van sportkennismakingslessen voor jeugd van het speciaal onderwijs. Momenteel wordt het programma Special Heroes aangeboden, waarvoor de gemeente subsidie beschikbaar stelt. Om meer scholen mee te kunnen laten doen zijn de kosten toegenomen (zie bijlage 1). De vraag is of het op een (kosten)effectievere wijze kan worden georganiseerd, bijv. in samenwerking met het Steunpunt Aangepast Sporten/ SportService Zwolle.

Uit het regionale onderzoek, uitgevoerd onder inwoners van (o.a.) de gemeente Zwolle, blijkt dat er behoefte is aan kennismakingsactiviteiten met verschillende takken van sport. Bij speerpunt 1.3 wordt vooral ingezet op (sub)doelgroepen, waarvoor (nog) weinig aanbod is en/of de sportdeelname achterblijft. Potentiële sporters kunnen nadien worden begeleid naar een passend vervolgaanbod.

Inclusief sporten is het vierde speerpunt (1.4). Wat is er voor nodig om (waar mogelijk) samen te sporten tijdens bijv. sportevenementen? Samen met Toegankelijke Zwolle (inclusie agenda) wordt dit geagendeerd bij (reguliere) sport- en beweegevenementen.

Overall doel sportstimulering: sport- en beweegparticipatie van kwetsbare doelgroepen, waaronder mensen met een beperking, in stand houden en vergroten (doelstelling Actieplan Sport & Bewegen).

Nr.	Speerpunten	Wat
1.1	Drempels (helpen) verlagen: • Financieel • Randvoorwaarden (bijv. hulpmiddelen, vervoer, begeleiding) • Kennis over mogelijkheden • Toegankelijkheid	• Sportadvies (nieuw: aandacht voor bewegen + de monitoring van de resultaten) • Signalering (overige) knelpunten en agendering richting de gemeente • Versterken samenwerking met Sociale Wijkteams om het bereik van de doelgroep te vergroten
1.2	Sportkennismaking jeugd	• Opstellen en uitvoering plan van aanpak voor (kosten) effectieve(re) opzet van de sportkennismaking • Opgesteld door Steunpunt Aangepast Sport en de regionale projectleider van Special Heroes
1.3	Sportkennismaking volwassenen	• Sportkennismakingstrajecten/evenementen • Vooral voor specifieke (sub)doelgroepen • Aandacht voor de populaire sporten (zie H.2)
1.4	Inclusief sporten	• Agendering bij 'reguliere' sport evenementen • Eventueel ondersteuning bij de realisatie ervan

PIJLER 2: SPORTINFRASTRUCTUUR

Met de sportinfrastructuur wordt bedoeld op alle sport- en beweegaanbieders met een aanbod voor mensen met een beperking.

In Zwolle zijn vijf sportverenigingen specifiek voor mensen met een beperking. Zij verzorgen samen een laagdrempelig en betaalbaar basisaanbod. Voor een deel van de leden van deze sportverenigingen geldt dat het ontwikkelings- en sportniveau dermate laag is, dat aansluiting bij een reguliere sport- en beweeggroep niet haalbaar en wenselijk is. Het ledenaantal van deze sportaanbieders is redelijk stabiel, maar er zijn wel een aantal organisatorische aandachtspunten zoals de bezetting van de besturen en de lidmaatschapskosten (zie bijlage 3). Speerpunt 2.1 is het verstevigen van deze sportaanbieders.

Het organiseren van aangepast sporten vraagt extra tijd en inzet van de sportaanbieders en het netwerk (zie H.1). Met verenigingsondersteuning (speerpunt 2.2) wordt ingezet op het verstevigen en evt. verbreden van het aanbod. Aandachtspunt daarbij is het tegengaan van versnippering van het aanbod en bundeling van de krachten.

Voor mensen met een beperking is het niet altijd vanzelfsprekend om zelfstandig en volwaardig mee te doen aan het sport en bewegen. Met Toegankelijk Zwolle wordt ingezet op het creëren van bewustwording, inspiratie en (evt.) advisering van sportaanbieders (speerpunt 2.3). Bij aanbieders met een aanbod gaat om onderwerpen als *Wordt het aanbod ook vermeld op de website? Kunnen de sporters met een beperking meedoen aan bijv. het clubtoernooi? Is de club fysiek toegankelijk?* Als een sportaanbieder wil starten met een aangepast sportaanbod, dan worden ze begeleid bij het opzetten van een zo inclusief mogelijk sportaanbod.

Overall doel sportinfrastructuur: Optimaliseren sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking

Nr.	Speerpunten	Wat
2.1	Verstevigen specifieke sportverenigingen	Ondersteuning op het gebied van: • Vitaliteit aanbod (vrijwilligers/kwalitatief goed kader, financiën etc.) • Onderlinge samenwerking • Evt. organisatorische integratie (waar mogelijk)
2.2	Verenigingsondersteuning	• Ondersteuning op gebied van: vitaliteit aanbod (vrijwilligers, scholing, financiën etc.), werving leden (link speerpunten 1.2, 1.3 en 4.2), opzetten nieuw aanbod (link speerpunten 1.2 en 1.3) etc. • Aandacht voor evenwichtig aanbod en samenwerking tussen sportaanbieders (voorkomen dubbelingen)
2.3	Toegankelijke sportverenigingen/ Inclusief sporten	• Bewustwording, inspiratie, advisering via verenigingsondersteuning (2.2), clubbezoeken, nieuwsbrieven etc. • I.s.m. Toegankelijk Zwolle

PIJLER 3: NETWERKONTWIKKELING

Bij de organisatie van het sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking zijn veel lokale/regionale partijen betrokken (zie H.2). Voor een optimaal sport- en beweegaanbod is krachtenbundeling dan wel afstemming van deze verschillende partijen/diensten noodzakelijk.

Het eerste speerpunt (3.1) bij netwerkontwikkeling is het verstevigen van de samenwerking met andere beleidsterreinen. Wat is nodig en mogelijk om het bereik van de doelgroep te vergroten? Zie bijlage 2 voor de aanknopingspunten.

Een regionale bundeling van initiatieven is een pré om de kwantiteit en kwaliteit van het aangepast sporten te verbeteren en waarborgen. Voor de continuïteit van de regionale samenwerking wordt gezocht naar slimme (kosteneffectieve) verbindingen en gezamenlijke agendapunten (speerpunt 3.2).

66% van de mensen met een beperking in Zwolle heeft een chronische aandoening. Vanwege de vergrijzing zal dit aantal de komende jaren ook verder toenemen. Speerpunt 3.3 zet in op het versterken van de ketenaanpak (integrale samenwerking sport en zorg) om het bereik van deze doelgroep te vergroten.

Het VN Verdrag Handicap heeft als doel dat de wereld toegankelijk en inclusief wordt voor iedereen. Dat geldt ook voor sport en bewegen. Via speerpunt 3.4 wordt extra ingezet op het inclusief werken bij partners in de stad, waaronder de buurtsportcoaches. Op welke wijze kan de doelgroep worden geïntegreerd in de reguliere werkzaamheden/activiteiten in de wijk?

Overall doel netwerkontwikkeling: Samenwerkingsverbanden, waarin lokale/regionale partners vanuit de eigen kracht bijdragen aan het in beweging brengen en/of houden van mensen met een beperking.

Nr	Speerpunten	Wat
3.1	Beleidsmatige samenwerking (inzet sport en bewegen als instrument voor andere beleidsterreinen)	Structurele samenwerking met/m.b.t.: • SWT • Toegankelijk Zwolle • VN Verdrag Handicap
3.2	Regionalisering	• Ambtelijk, bestuurlijk en op uitvoeringsniveau agenderen van de meerwaarde van samenwerking • Uitbreiding van de samenwerking waar mogelijk • Het Steunpunt Aangepast Sporten vervult de rol van regiocoach voor de regio IJsselland
3.3	Ketenaanpak zorg	• Samenwerkingsafspraken met zorgpartners over bereiken en informeren doelgroepen • Kennismaking zorg en sport (elkaar leren kennen/opbouwen vertrouwensband) • Link met andere lokale initiatieven (bijv. diabetes challenge, Welzijn op Recept etc.) • Link met speerpunten 1.1 en 1.3
3.4	Inclusief werken	• Agendering van en ondersteuning bij inclusief werken bij partners (waaronder de buurtsportcoaches) • Link met speerpunt 2.3

PIJLER 4: PR EN COMMUNICATIE

Bij PR en communicatie gaat het om zowel het vergroten van de bekendheid van de sport- en beweegmogelijkheden als om het genereren van aandacht voor de ondersteuningsmogelijkheden.

Het Steunpunt Aangepast Sporten is de spil in het web voor het aangepast sporten. De sportverenigingen en het netwerk weten de weg te vinden en nemen veelvuldig contact op met het Steunpunt. Om ook de zichtbaarheid en vindbaarheid voor de (potentiële) doelgroep te vergroten wordt een plan van aanpak opgesteld (speerpunt 4.1).

Een actueel overzicht van het aangepast sport- en beweegaanbod is van belang voor de werkzaamheden van het Steunpunt Aangepast Sporten (speerpunt 4.2). Voor een goede doorverwijzing tijdens sportadviesgesprekken, maar ook bij het opzetten van een nieuwe tak van sport (Is er ruimte voor nieuw aanbod? Zijn er meer aanbieders met eenzelfde aanbod? Etc.).

Inclusief sporten is zowel bij de sportinfrastructuur als netwerkontwikkeling een aandachtspunt. Een deel van de werkzaamheden richt zich op PR en Communicatie rondom dit thema. Hier wordt actief op ingezet via de reguliere communicatiekanalen van het Steunpunt Aangepast Sporten.

Overall doel PR en Communicatie: vergroten bekendheid van de sport- en ondersteuningsmogelijkheden.

Nr	Speerpunten	Wat
4.1	Profilering Steunpunt Aangepast Sporten	• Plan van aanpak vergroten bekendheid ondersteuning • Hantering provinciale motto Iedereen Actief. • Link met speerpunt 3.1 Beleidsmatige samenwerking
4.2	Actueel overzicht	• Bijhouden aanpassingen aangepast sport- en beweegaanbod (voor Sportwijzer Overijssel*) • Vergroten vindbaarheid van de website
4.3	Inclusief sporten	Thema in communicatie

*De website Sportwijzer Overijssel is een online database met het aangepast sport- en beweegaanbod in Overijssel. De site is in beheer van Sportservice Overijssel. Samen met de regiocoaches worden de gegevens up-to-date gehouden. Het voornemen is om in 2020 over te stappen naar de landelijke site Uniek Sporten.

OVERIG: ONDERSTEUNENDE WERKZAAMHEDEN

Aanvullende werkzaamheden ter ondersteuning van de vier pijlers:

Kennisontwikkeling
• Welke landelijke, regionale trends en ontwikkelingen zijn er op het gebied van aangepast sporten en aanpalende onderwerpen? En hoe kunnen deze naar de lokale/ regionale situatie worden vertaald. • Het Steunpunt Aangepast Sporten heeft hierin de voornaamste rol i.s.m. de gemeente.
Monitoring en evaluatie
• Bij de uitvoering van het aangepast sportbeleid wordt aandacht besteed aan monitoring en evaluatie van de werkzaamheden. Zie ook hoofdstuk 7. • De monitoring en evaluatie geven input voor het jaarlijkse uitvoeringsplan en indien noodzakelijk het bijsturen van het beleid.

6. ORGANISATIE

Steunpunt Aangepast Sporten

- De uitvoering van deze notitie is voornamelijk in handen van SportService Zwolle.
- SSZ geeft uitvoering aan het Steunpunt Aangepast Sporten, waarmee zij ook een zgn. loket functie vervullen, waar doelgroep, sportaanbieders en netwerkpartners terecht met vragen.
- SSZ stelt jaarlijks een uitvoeringsplan op, waarin de vier pijlers en bijbehorende speerpunten worden geconcretiseerd. Indien van toepassing worden het uitvoeringsplan aangevuld met werkzaamheden, die in relatie staan met de vier pijlers.
- Het uitvoeringsplan bevat ook een voorstel voor de verdeling van het uitvoeringsbudget (zie H.8).
- Het uitvoeringsplan wordt in overleg met de gemeente vastgesteld.

Special Heroes

- Special Heroes wordt georganiseerd door St. Special Heroes Nederland.
- De regionale projectleider is verantwoordelijk voor de organisatie en implementatie van Sport Heroes bij de deelnemende scholen, instellingen en sportaanbieders i.s.m. relevante partners (zoals het Steunpunt Aangepast Sporten, sportaanbieders, het onderwijs, zorginstellingen etc.).
- De sportcoaches ('opgepluste' vakleerkrachten LO) zijn verantwoordelijk voor de interne organisatie en begeleiding van de activiteiten en leerlingen.
- De regionale projectleider stemt de werkzaamheden af met het Steunpunt Aangepast Sporten.
- In 2020 stelt de regionale projectleider samen met het Steunpunt Aangepast Sporten een Plan van Aanpak op voor een (kosten)effectieve opzet voor de komende jaren. Evt. wijzigingen worden vanaf 2021 ingevoerd.

Gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor:

- Opstellen en evt. bijsturen van het beleid
- Uitvoering van de drie subsidieregelingen
- Politieke en ambtelijke agendering aangepast sporten lokaal en waar mogelijk regionaal

Het Steunpunt Aangepast Sporten, Special Heroes en de gemeente hebben minimaal 2x per jaar overleg om de werkzaamheden af te stemmen. Het uitvoeringsplan is daarbij leidend.

7. MONITORING EN EVALUATIE

Middels een vast format voor het uitvoeringsplan worden de pijlers/speerpunten geconcretiseerd. Het uitvoeringsplan is een middel om de voortgang van de werkzaamheden te monitoren. Het uitvoeringsplan wordt opgesteld aan de hand van de ervaringen van het afgelopen jaar en trends en ontwikkelingen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de volgende instrumenten:

Output evaluatie
Resultaat van activiteiten: aantal nieuwe sportactiviteiten, opbrengst sportadviesgesprekken etc.
Realistisch evalueren
Beschrijving inzet: bijv. doelstellingen behaald? Wat werkt? Welke activiteit behoeft meer aandacht?

De indicatoren voor monitoring en evaluatie per pijler/ speerpunt zijn:

Pijler 1: Sportstimulering	
Indicator	Bron(nen)
Aantal sportadviezen + follow up + trends	Steunpunt Aangepast Sporten
Beschrijving afspraken met Sociale Wijkteams	Steunpunt Aangepast Sporten
Aantal sportkennismakingslessen + deelnemers + follow up	Special Heroes en/of Steunpunt Aangepast Sporten
Aantal (acties) + beschrijving inzet inclusief sporten tijdens sport evenementen	Steunpunt Aangepast Sporten (evt. samen met Toegankelijk Zwolle)
Pijler 2: Sportinfrastructuur	
Indicator	Bron(nen)
Vitaliteit aanbod specifieke sportverenigingen - Aantal leden - Financiële gezondheid	Verenigingsmonitor Contact verenigingen Subsidie aanvraag
Aantal + beschrijving ondersteuningstrajecten	Steunpunt Aangepast Sporten
Aantal (acties) + beschrijving inzet Toegankelijke sportverenigingen	Steunpunt Aangepast Sporten (evt. samen met Toegankelijk Zwolle)
Pijler 3: Netwerkontwikkeling	
Indicator	Bron(nen)
Beschrijving afspraken met Sociale Wijkteams en Toegankelijk Zwolle	Steunpunt Aangepast Sporten
Beschrijving inzet voor regionalisering	Steunpunt Aangepast Sporten en gemeente
Beschrijving inzet voor ketenaanpak + indien mogelijk (i.v.m. AVG) aantal doorverwijzingen	Steunpunt Aangepast Sporten (evt. i.s.m. ketenpartners)
Beschrijving resultaten inclusief werken bij partners	Steunpunt Aangepast Sporten
Pijler 4: PR en communicatie	
Indicator	Bron(nen)
Plan van Aanpak profilering Steunpunt Aangepast Sporten	Steunpunt Aangepast Sporten
Beschrijving inzet profilering Steunpunt Aangepast Sporten	Steunpunt Aangepast Sporten
Actueel overzicht aangepast sportaanbod	Steunpunt Aangepast Sporten
Aantal (acties) m.b.t. PR en communicatie + globale beschrijving onderwerpen	Steunpunt Aangepast Sporten

Noot: het meten van het aantal sporters met een beperking is lastig. Er is geen eenduidige definitie van de doelgroep 'mensen met een beperking' en sportaanbieders zijn niet altijd op de hoogte van de beperking(en) van leden. Daardoor kan bijvoorbeeld niet worden achterhaald hoeveel sporters met een beperking gewoon meedoen aan het reguliere sportaanbod.

8. FINANCIEN

De gemeente Zwolle investeert in een drietal initiatieven, die een belangrijke bijdrage leveren aan een sterke en laagdrempelige (basis) infrastructuur voor het aangepast sporten. Te weten:

- Het Steunpunt Aangepast Sporten (incidenteel)
- Special Heroes (structureel)
- Vijf specifieke sportaanbieders aangepast sporten (structureel)

Toelichting Steunpunt Aangepast Sporten

De notitie vormt de basis voor de werkzaamheden van het Steunpunt Aangepast Sporten, dat de gemeente sinds 2011 op incidentele basis financiert. Via de PPN van afgelopen jaar is deze financiering weer incidenteel toegewezen voor 2020 en 2021. Het college en ook de raad heeft daarbij aangegeven dit graag structureel te willen maken. Hiervoor wordt een verzoek ingediend via de Perspectiefnota 2021-2022.

Toelichting Special Heroes en vijf specifieke sportaanbieders aangepast sporten

De structurele regelingen worden periodiek geëvalueerd (o.a. via jaarlijkse accountgesprekken) en bijgesteld waar nodig. Zo wordt in 2020 onderzocht of sportkennismaking voor jeugd met een beperking op een (kosten)effectievere wijze kan worden georganiseerd.

Overig

De gemeente stelt ook een uitvoeringsbudget van € 10.000 per jaar beschikbaar (zie voetboot 2). De inzet wordt bepaald aan de hand van het uitvoeringsplan en beheerd door het Steunpunt Aangepast Sporten.

Begroting

Onderwerp	Budget per jaar ³
Steunpunt Aangepast Sporten	€ 70.000,00 ¹
Sport Heroes	€ 25.064,00
Ondersteuning specifieke sportverenigingen	€ 60.000,00 ²
Totaal	€ 155.064,00

¹ Incidentele bijdrage tot en met 2021. Verzoek tot omzetting naar structurele bijdrage via PPN 2021-2022.

² De totale subsidie voor de specifieke sportverenigingen bedroeg in 2019 ruim € 50.000,00. Het exacte bedrag is afhankelijk van het aantal leden en fluctueert daardoor jaarlijks. Het overschot wordt door het Steunpunt Aangepast Sporten ingezet ter ondersteuning van de sportverenigingen met een aanbod voor mensen met een beperking (zie overig).

³ Mogelijk leidt het stimuleren van het aangepast sporten ertoe dat het beroep op de vergoeding voor een sportrolstoel of een andere noodzakelijke sportvoorziening in het kader van de Wmo toeneemt. Hierdoor bestaat de kans op hogere uitgaven op de hulpmiddelen Wmo, terwijl er juist op deze post een besparing is ingeboekt.

BIJLAGE 1 SPORT HEROES

Landelijk sportstimuleringsprogramma voor leerlingen basis- en voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs. Zwolle doet sinds 2010 mee.

Programma wordt gecoördineerd door een regionale projectleider van St. Special Heroes Nederland. Daarnaast zijn sportcoaches actief ('opgepluste' vakleerkrachten LO). Takenpakket sportcoach o.a.:

- Realiseren sportkennismakingsactiviteiten + evt. vervolgactiviteiten op school
- Stimuleren en ondersteunen deelnemende scholen, verenigingen en sportaanbieders
- Begeleiden doorstroom leerlingen en ouderbetrokkenheid

De volgende scholen uit Zwolle nemen deel aan Sport Heroes:

Naam school	Type onderwijs	Aantal leerlingen school ¹	Aantal leerlingen SH ¹
Ambelt (Oosterenk)	Cluster 4 speciaal onderwijs	115	115
OC De Twijn	Cluster 3 speciaal onderwijs	603	530
De Enkschool	Cluster 2 speciaal onderwijs	157	120
Thorbecke College	Praktijkonderwijs	120	65
Talentstad	Praktijkonderwijs	156	73
De Sluis	Speciaal basisonderwijs	110	105
Facet	Speciaal basisonderwijs	152	105
Totaal aantal deelnemers Sport Heroes			1133

¹ Bon: subsidie aanvraag 2020

Financiën: sinds 2018 financieren de scholen 25% van de uren van de sportcoach zelf. De overige 75% van de uren wordt door de gemeente gefinancierd. Door deze wijziging kunnen meer scholen gebruik maken van de subsidie regeling. De totale kosten komen echter boven de subsidie bijdrage van de gemeente uit. In overleg met de gemeente is besloten om in 2018 t/m 2020 hiervoor het resterend budget uit 2017 te gebruiken.

De school dienen ook budget te reserveren voor de clinics (op school) en een licentie overeenkomst met Stichting Special Heroes Nederland.

BIJLAGE 2 LOKALE AANKNOPINGSPUNTEN

Onderwerp	Toelichting onderwerp	Link Aangepast Sporten
VN Verdrag Handicap	- Doel: inclusieve samenleving, waarbij inwoners met een beperking volwaardig mee kunnen doen - Zwolle koploper gemeente (VNG) - Pijlers Zwolse aanpak toegankelijkheid: informatie & communicatie, sociaal, fysiek	- Link met pijlers sociaal en fysiek - Sport en bewegen moet ook toegankelijk zijn voor iedereen - Passend aanbod voor iedereen - Wegwerken drempels: fysiek (toegang tot sportaccommodaties), randvoorwaardelijk (aanvragen van net iets andere sportvoorziening) en sociaal (bijv. deelname reguliere evenementen)
Sociale wijkteams	- Voor iedereen met ondersteuningsvragen - Voorkomen dure professionele/ curatieve zorg, zoveel mogelijk gebruik makend van oorliggend veld. - Maatwerk	- Inzet van aangepast sporten als zinvolle vrijetijdsbesteding - Sportadvies gesprekken mogelijk - Overzicht aangepast sport- en beweegaanbod - Kennis van mogelijke drempels - Vergroten bereik van doelgroep via SWT's
Gezondheid	- Specifieke aandacht voor groepen die kwetsbaar zijn en goede gezondheid niet vanzelfsprekend is - Positieve gezondheid - Preventie akkoord	- Verstevigen link met aangepast sporten (bijv. via vakdocent speciaal onderwijs) - Aandacht in (uitwerking van) preventie akkoord voor kwetsbare groepen, zoals mensen met een beperking
Armoede	- Jeugdfonds Sport - Zwemvangnet - Participatiefonds	- Besteedbaar inkomen sporters met een beperking is vaak laag - Doorverwijzing/ondersteuning bij aanvragen ondersteuningsbudget
Wmo maatwerk voorzieningen	1x per 3 jaar kan bedrag voor aankoop/onderhoud/reparatie van sportrolstoel. Of voor de aanschaf van een andere sportvoorziening.¹	Doorverwijzing/ondersteuning bij aanvragen sportvoorziening

¹ Wanneer inwoners voor het sporten een aangepast hulpmiddel nodig hebben, kunnen zij hiervoor via de Wmo een vergoeding ontvangen. Het stimuleren van het aangepast sporten, kan leiden tot een hoger beroep op deze vergoeding. Dit terwijl er juist op de hulpmiddelen voor de komende jaren een besparing is ingeboekt. Hierdoor bestaat de kans op een financieel risico op de hulpmiddelen Wmo.

BIJLAGE 3 SUBSIDIEREGELING SPECIFIEKE SPORTAANBIEDERS

De gemeentelijke subsidie regeling bestaat uit drie onderdelen:

- Bijdrage van € 55 per sportend lid uit Zwolle
- Bijdrage van € 27 per sportend lid buiten Zwolle
- Bijdrage per activiteit (min. € 2.000 en max. € 4.000)

De volgende verenigingen ontvangen een subsidiebijdrage:

Sportaanbieder	Activiteit(en)	Doelgroep(en)
't Hoefijzer	Paardrijden	Verstandelijke beperking
St. Kids Zwolle	O.a. ClubExtra	Kinderen met motorische achterstand en/of lich. beperking
ReVAS de Peperbus	Diverse activiteiten	Lichamelijke beperking/ chronische aandoening
VG Sport Zwolle	Diverse activiteiten	Verstandelijke beperking
WRZV De Boog	Zaalvoetbal	Lichamelijke en verstandelijke beperking, autisme

In het voorjaar van 2019 heeft de gemeente gesproken met de vijf sportaanbieders. Doel overleg:

- Hoe gaat het met de vereniging? *Vitaliteit, instroom nieuwe leden, vrijwilligers etc.*
- Huidige subsidie regeling. *Hoe kan de subsidie in toekomst het beste worden ingezet?*

Uitkomsten met betrekking tot vitaliteit van de verenigingen:

- Ledenaantal is vrij constant, m.u.v. WRZV de Boog waar aantal leden momenteel iets afneemt.
- Zwemmen bij ReVAS de Peperbus (warmwaterzwemmen) + St. Kids (zwemles) populair. St. Kids: wachtlijst meer dan een jaar. Uitbreiding niet mogelijk (geen geschikt badwater beschikbaar).
- Kwetsbaarheid van het bestuur is voor meerdere verenigingen een zorgpunt. De bezetting is vaak minimaal en wordt meestal al jarenlang door dezelfde personen ingevuld.
- Samenwerking met andere verenigingen:
 - ReVAS de Peperbus staat open voor samenwerking met reguliere sportverenigingen.
 - VG Sport Zwolle werkt op onderdelen samen (bijv. tandemfietsen). Bij overige sporten is het niveau van de deelnemers te laag voor structurele samenwerking met reguliere vereniging.
 - St. Kids staat open voor samenwerking met reguliere sportverenigingen. Momenteel zijn er geen actuele samenwerkingsverbanden. Continuering/financiering van de eigen activiteiten heeft prioriteit.
 - WRZV de Boog is zich aan het oriënteren op samenwerking met andere voetbalverenigingen om extra teams te werven.
- Ondersteuning door het Steunpunt Aangepast Sporten wordt als prettig ervaren. Zowel als vraagbaak, die kan meedenken op inhoud, als voor het daadwerkelijk ontlasten van de vereniging (bijv. met opstellen subsidie aanvraag voor landelijk fonds).

Uitkomsten met betrekking tot subsidieregeling/ financiën:

- Financiële situatie per vereniging:
 - ReVAS de Peperbus en VG Sport Zwolle zijn financieel gezond.
 - De begroting van St. Kids, 't Hoefijzer en WRZV de Boog is niet sluitend. St. Kids en WRZV de Boog hebben (of zijn bezig met) doorlichten van de kosten, bezuinigingen en de contributie verhoging (St. Kids). Tekorten worden opgevangen met eenmalige bijdragen uit de markt (o.a. fondsen, giften soms ook fysiek zoals balen hooi)¹¹.
- Alle vijf verenigingen geven aan dat subsidie van de gemeente nodig is voor het voortbestaan.
- Voor incidentele activiteiten (zoals toernooien) wordt gebruik gemaakt van fondsen, zoals het Rabobank Fonds, Dirk Kuyt Foundation etc.
- Alle verenigingen geven aan dat meerdere leden moeite hebben met het betalen van de contributie, bijv. omdat ze een (Wajong) uitkering hebben.

¹¹ Het Steunpunt Aangepast Sporten ondersteunt WRZV de Boog bij het opstellen van een nieuw verenigingsplan, waarbij ook de financiële mogelijkheden worden onderzocht.

Subsidieregelingen regiogemeenten

- De gemeenten uit de regio zijn benaderd met de vraag welke subsidieregelingen zij kennen m.b.t. aangepast sporten. Zie schema. De mogelijkheden verschillen sterk per gemeente. De gemeenten Steenwijkerland en Dalfsen subsidiëren sporters, die sporten buiten de eigen gemeentegrenzen.
- Enkele verenigingen maken gebruik van de subsidieregelingen van Dalfsen en Steenwijkerland. De andere verenigingen zijn hierover geïnformeerd.

Verdeling Zwolse en niet Zwolse sporters per aanbieder (bron: subsidieaanvraag 2019):

Sportaanbieder	Zwolse leden	Leden buiten Zwolle	Totaal aantal leden
't Hoefijzer	142 (69%)	64 (31%)	206
St. Kids Zwolle	85 (88%)	12 (12%)	97
ReVAS de Peperbus	123 (70%)	53 (30%)	176
VG Sport Zwolle	123 (83%)	25 (17%)	148
WRZV De Boog	50 (32%)	108 (68%)	158

Subsidieregelingen van de regiogemeenten:

Gemeente	Subsidie
Steenwijkerland	• Verenigingen met AS-aanbod kunnen gebruik maken van normsubsidie: - Verenigingen, die een extra inspanning leveren om ruimte te bieden voor sporters met een beperking, dan wel een vorm van aangepast sporten aanbieden in Steenwijkerland of een omliggende gemeente, die door een lichamelijke of verstandelijke beperking niet kunnen deelnemen aan reguliere activiteiten van sportverenigingen; - Bijdrage: € 50,00 per lid per jaar (€10 voor jeugdleden en €5 voor seniorleden) • Eenmalige subsidieregeling: max. € 500 per activiteit gericht op mensen met een beperking.
Dalfsen	• 'Sportsubsidie mensen met een beperking': - Bevorderen en ondersteunen van actieve sportbeoefening van mensen met een beperking die in de gemeente Dalfsen woonachtig zijn. - Subsidie voor extra aantoonbare kosten die de instelling maakt voor de persoon voor wie de subsidie wordt aangevraagd. - Maximum bijdrage: € 90,00 per jaar, ook voor sporters die buiten Dalfsen sporten. - Aanvragen middels een bond gewaarmerkte ledenlijst. • Er is ook een (algemene) jeugdleden subsidie.
Kampen	• AS verenigingen in Kampen ontvangen subsidie. Niet o.b.v. ledenaantallen. De subsidies zijn in het verleden ontstaan en met bezuinigingen overeind gebleven (noot: hoogte onbekend)
Raalte	• Alleen jeugdleden subsidie voor verenigingen in Raalte, ook voor AS verenigingen.
Olst-Wijhe	• Geen aparte regeling gaf consultant aan. In beleidsregels vond ik echter: Sportverenigingen in omliggende gemeenten die specifiek gericht zijn op gehandicapten ontvangen voor elk jeugdlid uit Olst-Wijhe subsidie. • Jeugdleden subsidie.
Meppel	• € 600 voor meerkosten voor leden met een beperking. Voorwaarden: gevestigd in Meppel, 80% leden uit Meppel. Niet alle verenigingen maken er gebruik van. • Momenteel herijking subsidies (bijv. specificering van de meerkosten + controle) • Kans is dat verenigingen dubbele subsidie ontvangen, daar wordt nu niet op gecontroleerd.
Oldebroek	• Geen aparte regeling voor AS • Incidenteel: subsidie voor vernieuwende activiteiten
Zwarte-waterland	• Geen aparte regeling voor AS